Oświadczenie złożone
przez senatora Adama Szejnfelda
w dniu 25 sierpnia 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister klimatu i środowiska Pauliny Hennig-Kloski

Szanowna Pani Minister!

W związku z wejściem w życie nowych regulacji prawnych w zakresie selektywnego zbierania, sortowania oraz zagospodarowania odpadów tekstylnych i odzieży zwracam się do pani minister z prośbą o przedstawienie informacji dotyczących planów Rady Ministrów w obszarze dostosowania istniejących instrumentów prawnych, organizacyjnych i finansowych do wymogów wynikających z tych przepisów, a zarazem do praktycznej rzeczywistości, a nie do teoretycznej fikcji. Według nowych przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2025 r. zużyte tekstylia, takie jak odzież, obuwie, pościel i ręczniki, nie mogą być już wyrzucane do odpadów zmieszanych. Obywatele mają obowiązek oddawać je do wyznaczonych punktów zbiórki, przede wszystkim do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK-ów). Problem w tym, że nawet jeśli takie miejsca są przez gminy wyznaczone, to są one dosłownie pojedyncze. Trudno zatem z nielicznymi, często dosłownie z kilkoma sztukami odzieży czy tekstyliów jeździć wiele kilometrów, aby zdać je w punkcie odbioru.

Odpady tekstylne, w przeciwieństwie do żywności, szkła czy plastiku, nie są generowane w gospodarstwach domowych w tak dużych ilościach, żeby ich kumulacja i składowanie w mieszkaniach dawało szansę jakiejkolwiek ekonomii w działaniu na rzecz ich usuwania. Trudno bowiem codziennie jeździć z przysłowiową parą podartych skarpetek czy uszkodzonym swetrem wiele kilometrów do punktu odbioru. Jednocześnie składowanie tego rodzaju odpadów w domach czy mieszkaniach najczęściej jest trudne, a niekiedy i niemożliwe. Wprowadzony zakaz/nakaz kończy się zatem tym, że pojedyncze sztuki zużytej odzieży w naturalny sposób trafiają do śmietników wraz z innymi odpadami lub „do lasu", zamiast do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Owszem, nowe przepisy stanowią istotny krok w kierunku realizacji unijnej polityki gospodarki o obiegu zamkniętym, która przewiduje ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowiska oraz maksymalizację ponownego wykorzystania i recyklingu surowców – tekstylia, w tym odzież, stanowią znaczną część odpadów komunalnych i ich niewłaściwe zagospodarowanie obciąża system gospodarki odpadami, a także przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego – niemniej obecnie obowiązujące przepisy w tym zakresie powinny być pilnie zmienione. W przeciwnym razie nie przyniosą one oczekiwanej poprawy sytuacji, a wręcz odwrotnie. Dzieje się tak dlatego, iż przepisy te nie przewidują odrębnych pojemników na odzież, które ulokowane byłyby wszędzie tam, gdzie są pojemniki m.in. na plastik, papier, szkło czy odpady typu bio, lecz konieczność oddawania ich do wyznaczonych punktów zbiórki, przede wszystkim do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Tych natomiast w zasadzie nie ma lub są bardzo nieliczne. Sytuacja się nie poprawi, nawet jeśli liczba punktów wzrośnie, bo, jak już wcześniej zaznaczyłem, nikt nie będzie chodził czy jeździł kilometrami po mieście czy gminie np. z jednym podartym ręcznikiem czy zniszczoną poduszką.

W związku z powyższym zwracam się do pani minister z prośbą o odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy rozważa się możliwość wprowadzenia rozwiązań podobnych do tych, które dotyczą zbiórki makulatury, szkła czy plastiku, a więc wprowadzenie pojemników na selektywną zbiórkę odpadów odzieżowych i tekstylnych?

2. Czy rząd przewiduje opracowanie jednolitych wytycznych dla jednostek samorządu terytorialnego, które ułatwiłyby wdrażanie nowych przepisów i zapewniły ich spójne stosowanie w skali kraju?

3. Czy rozważane są mechanizmy finansowego wsparcia samorządów oraz podmiotów gospodarczych w zakresie budowy infrastruktury do selektywnej zbiórki i recyklingu tekstyliów, a jeśli tak, to w jakiej formie i w jakiej perspektywie czasowej?

4. Czy planowane są działania edukacyjne skierowane do obywateli, mające na celu zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej właściwego postępowania z odzieżą i tekstyliami, a także ograniczenie zjawiska ich nielegalnego wyrzucania?

5. W jaki sposób Rada Ministrów zamierza wspierać rozwój sektora recyklingu tekstyliów, tak aby nie tylko zapewnić zgodność z wymogami prawa, lecz także stworzyć nowe miejsca pracy oraz wykorzystać potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym?

Z wyrazami szacunku
Adam Szejnfeld
senator Rzeczypospolitej Polskiej